

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ІГРОВОЇ ПРАКТИКИ У ПОЗАКЛАСНОМУ ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ П'ЯТИКЛАСНИКІВ

Марченко С.І., Козарь С.С.

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

DOI: 10.17309/tmf.v.2015.3.1147

Анотація. Мета дослідження полягає в обґрунтуванні організаційно-педагогічних умов використання інноваційної ігрової практики у позакласному фізичному вихованні п'ятикласників (на прикладі SNAG).

Методика дослідження. Теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел, соціологічний аналіз, педагогічний експеримент, методи математичної статистики.

Результати дослідження. З введенням до позакласної роботи Харківської гімназії №144 секції з міні-гольфу, кількість учнів експериментального класу, що відвідують позакласні форми фізичного виховання зросло на 64 %, тоді як учні контрольного класу підвищили свій відсоток лише на 7 %. Деякі школярі з задоволенням відвідували, і танцювальний гурток, і секцію зі SNAG.

Також достовірно з'ясовано, що у порівнянні з початком дослідження, в експериментальній групі спостерігалось покращення (майже у 2,5 рази) стану спеціальної фізичної підготовленості (збільшився коефіцієнт влучань у мішень з міні-гольфу). Також покращилися показники загальної між'язової координації, що засвідчуються кращими за контрольну групу (на 15,65 %) результатами у метанні малого м'яча у ціль ($p < 0,05$).

Ключові слова. Позакласні форми фізичного виховання; секції з видів спорту; міні-гольф; SNAG; підлітки

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна практика загальноосвітніх навчальних закладів вказує на те, що у підлітковому віці, зокрема у п'ятикласників, через те, що вони перейшли від молодшої ланки школи до середньої, різко знижується мотивація до рухової активності, збільшується кількість домашніх завдань тощо, внаслідок чого починають переважати малорухомі види дозвілля, а деякі підлітки свідомо уникають занять пов'язаних з фізичними навантаженнями (Безверхня Г. В., 2004; Булатова М., Литвин О., 2004; Круцевич Т. Ю., 2003; Khudolii O.M., Titarenko A.A., 2013; Khudolii O.M., Iermakov S.S., Ananchenko K.V., 2015). Втім, такий спосіб життя, особливо на початку пубертатного періоду, під час якого активно формується кістково-м'язовий апарат, розвиваються серцево-судинна система та органи внутрішньої секреції, є дуже небезпечним для майбутнього здоров'я школярів (Худолій О. М., 2008, 2011; Ермаков С.С., Апанасенко Г.Л., Бондаренко Т.В., Прасол С. Д., 2010; О. В. Іващенко, Т. В. Карпунець, Ю. В. Крінін, 2014; Ivashchenko O.V., Yermakova T.S., 2015; Ivashchenko O.V., Yermakova T.S., Cieśliska M., Muszkieta R., 2015).

На думку Г. В. Безверхньої (2004), М. Булатової (2004), Т. Ю. Круцевич (2003), С. І. Марченко (2008) та інших, це обумовлено зниженням інтересу підростаючого покоління до традиційних фізкультурно-спортивних занять.

Одним з напрямків подолання описаних кризових явищ є використання у дозвіллі підлітків (зокрема у позакласній діяльності) інноваційної ігрової практики. Це гостро ставить питання щодо з'ясування умов її ефективного використання, що й зумовило вибір теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Тема дослідження є складовою комплексної програми науково-дослідної роботи Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди на 2012—2016 рр. з проблеми «Теоретико-методичні основи моделювання процесу навчання та розвитку рухових здібностей у дітей і підлітків» (№ держ. реєстрації 0112U002008).

Матеріали і методи

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні організаційно-педагогічних умов використання інноваційної ігрової практики у позакласному фізичному вихованні п'ятикласників (на прикладі SNAG).

Методика дослідження. Теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел, соціологічний аналіз, педагогічний експеримент, методи математичної статистики.

Результати дослідження. Практичний досвід засвідчує, що міні-гольф — це досить проста та цікава гра, і як кожній грі — SNAG притаманні свої правила. Існує гра на 9 і на 18 лунок, це залежить від ступеня підготовленості гравця і його віку. Вікова категорія з 8 до 11 років — 9 лунок, а з 12 років — 18, але не слід забувати про ступень їх підготовленості. Гра полягає в неквапливій подорожі від лунки до лунки (Матершев І. А., 2010; Титов Б. А., 1992).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика показників відвідування позакласних занять з фізичного виховання учнями Е та К класів на початку та наприкінці експерименту

Зміст	Початок експерименту (дані відвідування секцій та гуртків на 1 вересня)	Кінець експерименту (дані відвідування секцій та гуртків на 1 квітня)	Результат
Експериментальний клас (n=25)	16 %	80 %	+ 64 %
Контрольний клас (n=25)	14 %	21 %	+ 7 %

Загалом для гри у SNAG, окрім майданчиків (або переносного обладнання для їх побудови) потрібний наступний інвентар: 1. Патер (Різновид ігрової ключки. Ключка з легкою головою Г-подібної форми для гри на грині і нанесеннях патів — ударів, що котять, якими м'яч заковчується в лунку). 2. М'ячі. 3. Картки для запису рахунку.

Аналіз методичної літератури також дозволив з'ясувати (Матершев І. А., 2010; Титов Б. А., 1992), що при вирішенні завдань у секції з міні-гольфу необхідно враховувати такі вікові особливості:

1) у 5-7 літніх дітей основний акцент необхідно робити на рухливість гри. Основа навчання побудована на спостереженні;

2) у 7-8 літніх дітей у цей період мозок виростає в два рази. Це найкращий час для навчання новим навичкам;

3) у 8-10 літніх у цей період вже закладена певна база навичок. Можна приступати до підвищення рівня гри і досягнення певних результатів;

4) робота з 11-14 літніми підлітками найбільш складна, тому що в цей період на емоційний фон впливають нестабільні рівні гормону тестостерону і естрогену.

З метою вирішення поставлених завдань та перевірки ефективності організаційних умов проведено експеримент у Харківській гімназії № 144. Організовано секцію з міні-гольфу для учнів 5-А класу (25 осіб), які склали експериментальну групу. Визначалися показники відвідування секції (табл. 1) та дані соціологічного опитування щодо інтересу учнів до позакласної фізкультурно-оздоровчої діяльності. За контрольні дані було обрано показники учнів 5-Б класу (25 осіб).

Аналіз матеріалів засвідчує, що на початковому етапі дослідження секції та гуртки учні контрольного класу відвідували загалом 14 %. У експериментальній групі таких учнів було трохи більше — 16 %. За даними педагогічного спостереження, інтереси п'ятикласників в основному полягали у відвідуванні різноманітних танцювальних гуртків та секції з футболу. Проте, з введенням до позакласної роботи секції з міні-гольфу, кількість учнів експериментального класу, що відвідують позакласні форми фізичного виховання зросло на 64 %, тоді як учні контрольного класу підвищили свій відсоток

лише на 7 %. Деякі підлітки, з задоволенням відвідували, і танцювальний гурток, і секцію зі SNAG.

Вказані дані підтверджуються і результатами соціологічних опитувань серед підлітків експериментального (Е) та контрольного (К) класу, проведеним на початку та наприкінці дослідження. Так, аналіз отриманих даних, дозволив з'ясувати, що на етапі створення секції з міні-гольфу, до неї записалося 68 % учнів експериментального класу, тоді як наприкінці експерименту, таких учнів було вже 80 %. При цьому усі ці 80 % підлітків бажають продовжувати її відвідування і у подальшому. Зауважимо також на ту обставину, що 12 % підлітків прийшли до секції за підказкою друзів. Інтерес підлітків та їх враження від занять підтверджуються також тим, що до 64 % підлітків контрольної групи (які не відвідують секцію) хотіли би до неї потрапити.

Відмічаємо, що переважній більшості підлітків (72 %) від загальної кількості опитаних, подобаються заняття міні-гольфом, тоді як 8 % школярів не завжди задоволені результатами відвідування секції.

Хотілось би звернути увагу на те, що регулярно організовувати для власних дітей подібного роду інноваційні ігрові заходи (наприклад: відвідати розважальний комплекс «Шато-Ледо») можуть дозволити лише 16 % батьків у експериментальній групі та 20 % — контрольної. Зазвичай, такі заходи родина дозволяє собі лише від 1-2 разів (до 24 %) до 2-3 разів (від 12 до 32 %) на рік. Таку ігрову діяльність дітей більшість батьків забезпечують менше 1 разу на рік.

Достовірно з'ясовано, що у порівнянні з початком дослідження, в експериментальній групі спостерігалось покращення (майже у 2,5 рази) стану спеціальної фізичної підготовленості (збільшився коефіцієнт влучань у мішень з міні-гольфу). Також покращилися показники загальної міжм'язової координації, що засвідчується кращими за контрольну групу (на 15,65 %) результатами у метанні малого м'яча у ціль ($p < 0,05$).

Висновки. З'ясовано, що використання інноваційної ігрової практики у позакласному фізичному вихованні п'ятикласників (на прикладі SNAG) ефективно впливає на показники відвідуваності позакласних форм фізичного виховання школярів, а також має позитивну тенденцію щодо розвитку

влучності. Спеціальний інвентар та обладнання, правила з виду спорту, розклад секційних занять є невід'ємними умовами використання міні-гольфу, як секції з виду спорту.

Перспективи подальших досліджень. Задля з'ясування загальних тенденцій та закономір-

ностей, подальшого вивчення потребують умови впровадження інноваційної ігрової практики у позакласне фізичне виховання підлітків на прикладі інших видів спорту та розваг, а також їх вплив на розвиток рухових здібностей школярів.

Література

References

1. Безверхня Г. В. Мотивація до занять фізичною культурою і спортом школярів 5-11-х класів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. і спорту : 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Безверхня Галина Василівна. — Львів, 2004. — 23 с.
2. Бондар Т. С. Організаційно-педагогічна технологія менеджменту учнівських фізкультурно-оздоровчих клубів: дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. і спорту : 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Т. С. Бондар. — Харків, 2010. — 232 с.
3. Булатова М. Здоров'я і фізична підготовленість населення України / М. Булатова, О. Литвин // Теорія і методика фізичного виховання і спорту, 2004. — № 1. — С. 3 — 8.
4. Ермаков С.С., Физическая культура — основной инструмент культуры здоровья. / С.С. Ермаков, Г.Л. Апанасенко, Т.В. Бондаренко, Прасол С. Д. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту — 2010. — N 11. — С. 31-33.
5. Іващенко О. В. Вікова динаміка функціональної, координаційної й силової підготовленості дівчат 8—9 класів / О. В. Іващенко, Т. В. Карпунець, Ю. В. Крінін // Теорія та методика фізичного виховання. — 2014. — № 1. — С. 34-42. — doi:http://dx.doi.org/10.17309/tmfv.2014.1.1043
6. Круцевич Т. Ю. Двигательная активность и здоровье детей, подростков. В книге : Теория и методика физического воспитания. Учебник для высших учебных заведений физического воспитания и спорта. / Т. Ю. Круцевич. — Киев : Олимпийская литература, 2003. — Т.2. — С. 8 — 20.
7. Марченко С. І. Умови ефективного розвитку рухових здібностей у школярів молодших класів засобами рухливих ігор : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. і спорту : 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / С. І. Марченко. — Харків, 2008. — 21 с.
8. Матершев І. А. Книга о гольфе / И. А. Матершев. — Краснодар : Парabelum, 2010. — 192 с.
9. Титов Б. А. Досуг в США: учеб. пособие / Б. А. Титов, Н. А. Косторова. — СПб., 1992. — 22 с.
10. Худолій О. М. Загальні основи теорії та методики фізичного виховання: навч. посібник / О. М. Худолій. — Харків : «ОВС», 2007. — 406 с.
11. Худолій О. М. Закономірності розвитку силових здібностей у фізичному вихованні і спорті. Повідомлення II / О. М. Худолій // Теорія та методика
1. Bezverkhnya H. V. (2004). Motyvatsiya do zanyat' fizychnoyu kul'turoyu i sportom shkol'yariv 5-11-kh klasiv : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. nauk z fiz. vykh. i sportu : 24.00.02 «Fizychna kul'tura, fizychnye vykhovannya riznykh hrup naselennya». L'viv, 23.
2. Bondar T. S. (2010). Orhanizatsiyno-pedahohichna tekhnolohiya menedzhmentu uchniv's'kykh fizkul'turno-ozdorovchykh klubiv: dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. nauk z fiz. vykh. i sportu : 24.00.02 «Fizychna kul'tura, fizychnye vykhovannya riznykh hrup naselennya». Kharkiv, 232.
3. Bulatova M. & Lytvyn O. (2004). Zdorov'ya i fizychna pidhotovlenist' naselennya Ukrayiny. Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya i sportu, (1), 3—8.
4. Iermakov S.S., Apanasenko G.L., Bondarenko T.V., Prasol S. D. (2010). Fizicheskaya kul'tura — osnovnoy instrument kul'tury zdorov'ya. *Pedagogika, psikhologiya ta mediko-biologichni problemi fizichnogo vikhovannya i sportu*, (11), 31-33
5. Ivashchenko O.V., Karpunets T. V., & Krinin Yu. V. (2014). Vikova dinamika funktsionalnoyi, koordinatsiynoyi y silovoyi pidgotovlenosti divchat 8—9 klasiv. Teoria ta metodika fizicnogo vihovanna [Theory and methods of the physical education], (1), 34-42. — doi:http://dx.doi.org/10.17309/tmfv.2014.1.1043
6. Krutsevich T. Yu. (2003). Dvigatel'naya aktivnost' i zdorov'e detey, podrostkov. V knige : Teoriya i metodika fizicheskogo vospitaniya. Uchebnik dlya vysshikh uchebnykh zavedeniy fizicheskogo vospitaniya i sporta. Kiev : Olimpiyskaya literatura, 2, 8—20.
7. Marchenko S. I. (2008). Umovy efektyvnoho rozvytku rukhovyykh zdibnostey u shkol'yariv molodshykh klasiv zasobamy rukhlyvykh ihor : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. nauk z fiz. vykh. i sportu : 24.00.02 «Fizychna kul'tura, fizychnye vykhovannya riznykh hrup naselennya» Kharkiv, 21.
8. Matershev I. A. (2010). Kniga o gol'fe. Krasnodar : Parabelum, 192.
9. Titov B. A. & N. A. Kostorova (1992). Dosug v SShA: ucheb. posobie. SPb., 22.
10. Khudolii O.M. (2008). Zahal'ni osnovy teorii i metodyky fizychnoho vykhovannya: Navchal'nyy posibnyk. Kharkiv: «OVS», 406.
11. Khudolii O. M. (2011). Zakonomirnosti rozvytku sylovykh zdibnostey u fizychnomu vykhovanni i sporti. Povidomlennya II. Teoria ta metodika fizicnogo vihovanna [Theory and methods of the physical education], (2), 19—34. DOI: http://dx.doi.org/10.17309/tmfv.2011.2.690

- фізичного виховання. — 2011. — № 2. — С. 19-34. — DOI:<http://dx.doi.org/10.17309/tmfv.2011.2.690>
12. Ivashchenko O.V., Yermakova T.S., Assessment of functional, coordination and power fitness of 7-8 form boys. / Ivashchenko O.V., Yermakova T.S., // *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*. — 2015. — N 9. — Pp. 20-25. <http://dx.doi.org/10.15561/18189172.2015.0903>
  13. Ivashchenko O.V., Yermakova T.S., Cieslicka M., Muszkieta R. // *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*. — 2015. — Vol 15. — Issue 3. — Art 86. — Pp. 576 — 581. doi:10.7752/jpes.2015.03086
  14. Khudolii O.M., Titarenko A.A., The effectiveness of development programming strength in primary school children. / Khudolii O.M., Titarenko A.A. // *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2013, vol.7, pp. 83-88. doi:10.6084/m9.figshare.744827
  15. Khudolii O.M., Factorial model of motor fitness of junior forms' boys / Khudolii O.M., Iermakov S.S., Ananchenko K.V. // *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*. — 2015. — Vol 15. — Issue 3. — Art 88. — Pp. 585 — 591. doi: 10.7752/jpes.2015.03088
  12. Ivashchenko O.V., & Yermakova T.S. (2015). Assessment of functional, coordination and power fitness of 7-8 form boys. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, (9), 20-25. <http://dx.doi.org/10.15561/18189172.2015.0903>
  13. Ivashchenko, O.V., Yermakova, T.S., Cieslicka, & M., Muszkieta, R. (2015). Discriminant analysis as method of pedagogic control of 9–11 forms girls' functional and motor fitness. *Journal of Physical Education and Sport*, 15(3), 576–581. doi:10.7752/jpes.2015.03086
  14. Khudolii O.M., & Titarenko A.A. (2013). The effectiveness of development programming strength in primary school children. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2013, vol.7, pp. 83-88. doi:10.6084/m9.figshare.744827
  15. Khudolii, O.M., Iermakov, S.S., & Ananchenko, K.V. (2015). Factorial model of motor fitness of junior forms' boys. *Journal of Physical Education and Sport*, 15(3), 585–591. doi:10.7752/jpes.2015.03088

МЕТОДИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ИГРОВОЙ ПРАКТИКИ В ВНЕКЛАСНОЙ ВОСПИТАНИИ ПЯТИКЛАССНИКОВ

Марченко С.И., Козарь С.С.

Харьковский национальный педагогический университет имени Г. С. Сковороды

Реферат. Статья: 5 с., 1 табл., 15 источников

Цель исследования заключается в обосновании организационно-педагогических условий использования инновационной игровой практики во внеклассном физическом воспитании пятиклассников (на примере SNAG).

Методика исследования. Теоретический анализ и обобщение литературных источников, социологический анализ, педагогический эксперимент, методы математической статистики.

Результаты исследования. С введением во внеклассную работу Харьковской гимназии №144 секции по мини-гольфу, количество учащихся экспериментального класса, посещающих внеклассные формы физического воспитания возросло на 64 %, тогда как ученики контрольного класса повысили свой процент лишь на 7 %.

Некоторые школьники с удовольствием посещали, и танцевальный кружок, и секцию по SNAG.

Также достоверно выяснено, что в сравнении с началом исследования, в экспериментальной группе наблюдалось улучшение (почти в 2,5 раза) состояния специальной физической подготовленности (увеличился коэффициент попаданий в мишень по мини-гольфу). Также улучшились показатели общей межмышечной координации, которые являются лучше показателей контрольной группы (на 15,65 %) результатами в метании малого мяча в цель ($p < 0,05$).

Ключевые слова. Внеклассные формы физического воспитания; секции по видам спорта; мини-гольф; SNAG; подростки.

METHODS OF USING INNOVATIVE GAMING PRACTICES IN EXTRACURRICULAR PHYSICAL EDUCATION FIFTH GRADERS

Marchenko S., Kozar S.

G.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

Report. Article: 5 p., 1 tables., 15 sources

The aim of the study is to justify the organizational-pedagogical conditions of use of innovative practices in extracurricular education of fifth graders (for example, SNAG). **The methodology of research.** Theoretical analysis and synthesis of the literature, sociological analysis, pedagogical experiment, methods of mathematical statistics. **The results of the study.** With the introduction of extra-curricular work of Kharkov gymnasium №144 section on the mini-Golf course, the number of students in the experimental class, attending extra-curricular forms of physical education has increased by 64 %, whereas the disciples of the controlling class have increased their

percentage is only 7 %. Some students attended with pleasure, and a dance club, and a partition to SNAG.

It is also reliably found that in comparison with the beginning of the study, the experimental group showed improvement (about 2.5 times) of the state of special physical preparedness (increased hit ratio, the target on the mini-Golf). Indicators have also improved the overall intra-muscular coordination, which makes sure better than the control group (by 15.65 %) results in throwing a small ball in the goal ($p < 0.05$).

Keywords. Automation forms of physical education; section of sports; mini golf; SNAG; teens

---

Інформація про авторів:

Марченко С.І.: sport-svet2011@mail.ru; Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, вул. Алчевських, 29, м. Харків, 61002, Україна.

Козарь С.С.: tmfv@tmfv.com.ua; Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, вул. Алчевських, 29, м. Харків, 61002, Україна.

Цитуйте статтю як: Марченко С.І., Методика використання інноваційної ігрової практики у позаклас-

ному фізичному вихованні п'ятикласників / Марченко С.І., Козарь С.С. // Теорія та методика фізичного виховання. — 2015. — № 3. — С. 37—41. DOI: 10.17309/tmfv.2015.3.1147

Стаття надійшла до редакції: 25.08.2015 р. Прийнята: 25.09.2015 р. Надрукована: 30.09.2015 р.